



**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

Katowice, dn. 30 grudnia 2015r.

RKT-61-12/13/SB

DECYZJA Nr RKT-21/2015

Stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.: Dz. U. z 2007 r. Nr 99, poz. 660; Nr 171, poz. 1206; Dz. U. z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458, Nr 227, poz. 1505; Dz. U. z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 157, poz. 1241; Dz. U. z 2011 r. Nr 34, poz. 173) w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Profi Credit Poland Sp. z o.o. w Bielsku-Białej,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** polegającą na stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 18 grudnia 2014r.**

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się Profi Credit Poland Sp. z o.o. w Bielsku-Białej, kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego Przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **49 złotych** (słownie: czterdziestu dziewięciu złotych), w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z urzędu przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające (DDK-405-67/12) w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością Profi Credit Poland Sp. z o.o. w Bielsku-Białej (zwanej dalej także Spółką lub Przedsiębiorcą) występowało naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.).

W dniu 19 czerwca 2013 r. postanowieniem nr 1 (dowód: karta nr 2) wszczęte zostało z urzędu postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez Przedsiębiorcę bezprawnych działań noszących znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm. – zwanej dalej także uznk), a w konsekwencji może naruszać art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Przedsiębiorca dostarczył dokumenty oraz wyjaśnienia (dowód: karty nr 8-9). Spółka odnosząc się do wszczęcia postępowania wniosła o umorzenie postępowania z uwagi na jego bezprzedmiotowość. Zdaniem Spółki obowiązująca ustawa z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715 ze zm. – zwana dalej także ukk), nie przewiduje żadnych ograniczeń co do rodzaju lub wysokości opłat jakich może wymagać pożyczkodawca / kredytodawca od konsumenta w związku z udzieloną mu pożyczką / kredytem. W treści aktualnie obowiązującej ustawy nie określono żadnych zasad jakim podlegają opłaty, od poniesienia których pożyczkodawca / kredytodawca może uzależnić udzielenie pożyczki / kredytu lub udzielenie ich na określonych warunkach. Przedsiębiorca stwierdził, że w dokumencie przygotowanym przez Urząd w 2009 roku pn. „Założenia do ustawy o kredycie konsumenckim w związku z implementacją Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki” również nie poruszono kwestii opłat, jakie mogą zostać nałożone na konsumenta w związku z udzielonym mu kredytem konsumenckim.

Spółka stwierdziła, że stanowisko Prezesa Urzędu wyrażone we wszczęciu postępowania opiera się na przepisach ustawy o kredycie konsumenckim, jednakże z 2001 roku, a nie 2011 roku. Nie ma ono żadnych podstaw w treści aktualnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Przedsiębiorca zauważył, że nie pobiera opłat nawet wbrew ograniczeniom zawartym w poprzednio obowiązującej ustawie. Jego zdaniem wysokość pobieranej opłaty nie przekracza 5% wartości określonej w art. 7a ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081 ze zm.), mimo, że to ograniczenie nie obowiązuje w obecnym stanie prawnym. W opinii Spółki kwestionowana opłata została skalkulowana zgodnie z obowiązującym stanowiskiem Urzędu o możliwości pobierania opłaty – tylko w rzeczywistej wysokości jaką ponosi pożyczkodawca. Zdaniem Spółki ustawodawca usuwając ww. ograniczenie kierował się korzyścią jaka płynie dla konsumentów z konkurencji zachodzącej pomiędzy podmiotami oferującymi pożyczki / kredyty konsumenckie.

Spółka stwierdziła, że ustawa o kredycie konsumenckim z 2011 roku wprowadziła wobec pożyczkodawców / kredytodawców kilka wymogów w zakresie opłat pobieranych w związku z udzieloną pożyczką / kredytem. Wprowadzono między innymi obowiązek informacyjny, przy wykonaniu którego wykorzystywany jest „Formularz informacyjny”. Przedsiębiorca wyjaśnił, że każdy z pożyczkodawców / kredytodawców oferując pożyczkę / kredyt konsumencki używa innego nazewnictwa – często opisując koszty o podobnym charakterze. Aby ułatwić konsumentowi możliwość „świadomego” wyboru pomiędzy różnymi ofertami, każdy przedsiębiorca zobowiązany jest przedstawić w treści Formularza informacyjnego w części „3 Koszty Kredytu” - „Inne koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową*”. Inne tzn. nie wymienione wcześniej opłaty jakie konsument zobowiązany będzie ponieść, aby otrzymać pożyczkę / kredyt lub otrzymać ją na określonych warunkach. Obowiązek uwzględnienia w całkowitym koszcie kredytu wszystkich opłat i prowizji – o ile są znane pożyczkodawcy / kredytodawcy wynika z art. 5 ust. 6 ukk. Przedsiębiorca pokreślił, że w całości wypełnia nałożone na niego obowiązki (dowód: karty nr 416-418).

W piśmie z dnia 30 października 2015r. uzupełnionym pismami z dnia 9 listopada 2015r. i 23 listopada 2015r. Spółka złożyła wnioski o wydanie decyzji zobowiązującej w oparciu o art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dowód: karty nr 562-564, 567-568, 570-576).

Pismem z dnia 11 czerwca 2015 r. Przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o prawie do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w sprawie. Przedsiębiorca skorzystał z przedmiotowego prawa (dowód: karta nr 497, 498).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Profi Credit Poland Sp. z o.o. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego nr 211745 (dowód: karty nr 78-81).

Przedsiębiorca zawierał z konsumentami „umowy pożyczki gotówkowej”.

Na podstawie zgromadzonych dokumentów ustalono, że wysokość opłaty przygotowawczej różniła się w przypadku poszczególnych umów. W przekazanych umowach Przedsiębiorca zastrzegał tę opłatę w następujących wysokościach: (tajemnica przedsiębiorstwa) zł (dowód: karty nr 16, 30, 45, 149, 170, 190, 217, 260), (tajemnica przedsiębiorstwa) zł (dowód: karta nr 130), (tajemnica przedsiębiorstwa) zł (dowód: karta nr 281), (tajemnica przedsiębiorstwa) zł (dowód: karta nr 240), (tajemnica przedsiębiorstwa) zł (dowód: karta nr 319), (tajemnica przedsiębiorstwa) zł (dowód: karta nr 298). Spółka oświadczyła, że wartość opłaty przygotowawczej została określona w wysokości 330,00 zł. Była to kwota kosztów ponoszonych przez Spółkę w związku z przygotowaniem i zawarciem każdej umowy pożyczki z konsumentem. Różnicowanie wysokości opłaty przygotowawczej było podyktowane tylko i wyłącznie celem podniesienia konkurencyjności Spółki. Szczegółowe zasady obniżenia wysokości opłaty przygotowawczej opierały się na konkretnym wzorze matematycznym (opisanym poniżej) (dowód: karta nr 416).

Spółka przedłożyła kalkulację kosztów sporządzoną dla opłaty przygotowawczej w wysokości 330 zł. Wśród czynności, których koszt był pokrywany opłatą przygotowawczą w ww. wysokości wymieniono: (tajemnica przedsiębiorstwa) (dowód: karty nr 416-417).

Spółka przedstawiła również wzór matematyczny, w oparciu o który wyliczana była wysokość opłaty przygotowawczej. (tajemnica przedsiębiorstwa) (karty nr 416-417).

W trakcie postępowania Spółka oświadczyła, że 18 grudnia 2014r. nastąpił jej podział przez wydzielenie z „Profi Credit Poland” Sp. z o.o. praw i obowiązków wynikających ze stosunków prawnych łączących ją z klientami i przeniesienie do spółki działającej pod firmą „Profi Credit” Sp. z o.o. Wydzielenie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 531 § 1 ustawy z dnia 17 września 2000r. Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz.U. z 2013r. poz. 1030 ze zm.). Następnie w dniu 26 lutego 2015r. w wyniku połączenia „Profi Credit” Sp. z o.o. z „Profi Credit Polska” SA na zasadzie sukcesji uniwersalnej, wszelkie prawa i obowiązki wynikające ze stosunków prawnych łączących klientów z „Profi Credit” Sp. z o.o. zostały na podstawie art. 494 § 1 Kodeksu spółek handlowych przeniesione do spółki działającej pod firmą „Profi Credit Polska” SA (dowód: karta nr 484).

Przeniesienie praw i obowiązków z „Profi Credit Poland” Sp. z o.o. do „Profi Credit” Sp. z o.o. (a finalnie do „Profi Credit Polska” SA) dotyczyło zarówno wierzytelności z tytułu umów pożyczek jak i wierzytelności z tytułu umów pożyczek objętych tytułami wykonawczymi. „Profi Credit Polska” SA w wyniku sukcesji prawnej ma realizować jako pożyczkodawca i wierzyciel przejęte umowy w pełnym zakresie tj. przyjmowanie wpłat rat, wypowiedanie umów, działania windykacji, postępowania sądowe, wnioski o egzekucję. Przekazanie umów Spółce przejmującej dotyczyło umów i wierzytelności wymienionych w planie podziału. W efekcie powyższych okoliczności z dniem 18 grudnia 2014r. podział jest skuteczny w stosunku do klientów „Profi Credit Poland” Sp. z o.o. (dowód: karta nr 480).

Oświadczone, że „Profi Credit Poland” Sp. z o.o. nie prowadzi żadnych działań windykacyjnych względem swoich dłużników. Nie prowadzi również żadnej działalności pożyczkowej w rozumieniu ustawy o kredycie konsumenckim. Nie realizuje żadnej umowy, a tylko może dochodzić spłaty pozostałych wierzytelności. Spółka planuje prowadzić działalność operacyjną polegającą na sprzedaży posiadanych wierzytelności lub ich windykacji (dowód: karta nr 480).

W toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Ad I

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w art. 24 ust. 2 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. z 2014r., poz. 101 z późn. zm.), naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

W przypadku, gdy doszło do naruszenia art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu na mocy art. 26 ust. 1 tej ustawy uznaje określoną praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje zaniechanie jej stosowania. Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W przypadku określonym w art. 27 ust. 1 Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Działania oparte na przepisach niniejszej ustawy są zatem podejmowane w interesie publicznym, w celu ochrony interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek do uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy oceniane działania godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku i poprzez to powodują zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu. Do naruszenia interesu publicznego dochodzi, gdy skutki określonych działań mają charakter powszechny, dotyczą wszystkich potencjalnych podmiotów na danym rynku¹.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy zawarli lub mogli zawrzeć umowy kredytu konsumenckiego z Przedsiębiorcą. Objęte zarzutem działanie Spółki wymierzone było w szeroki i bliżej nieokreślony krąg uczestników rynku, ponieważ było ono skierowane do członków określonej zbiorowości tj. wszystkich rzeczywistych i potencjalnych kontrahentów Przedsiębiorcy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż naruszenie zbiorowego interesu konsumentów było jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego.

Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie przedmiotowa przesłanka została spełniona, istniała możliwość poddania zachowania Przedsiębiorcy dalszej ocenie pod kątem stosowania przez niego praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Na mocy art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Aby można było stwierdzić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów muszą kumulatywnie zostać spełnione następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów,
- praktyka musi być bezprawna.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 672 ze zm.) wynika, że przedsiębiorcą jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. W rozważanym przypadku podmiot będący stroną postępowania posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego, która prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowych interesów konsumentów, stąd przy ustalaniu jego treści należy odwołać się do orzecnictwa sądowego. Pojęcie zbiorowych interesów konsumentów zostało szeroko omówione przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r. (sygn. akt III SK 27/07). W uzasadnieniu Sąd

¹ Konrad Kohutek: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2008r., strona 47

Najwyższy podał, iż gramatyczna wykładnia tego pojęcia prowadzi do wniosku, że chodzi o zachowanie przedsiębiorcy, które godzi w interesy grupy osób stanowiących określony zbiór. Rezultaty tej wykładni modyfikuje zastrzeżenie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma interesów indywidualnych. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przy konstruowaniu pojęcia „zbiorowego interesu konsumentów” nie można opierać się tylko i wyłącznie na tym, czy oceniana praktyka przedsiębiorcy skierowana jest do „nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów”. Wystarczające powinno być w jego ocenie ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Sąd Najwyższy orzekł też, że *„praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest (...) takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”*.

W rozważanym przypadku Przedsiębiorca oferował swoje usługi nieograniczonej grupie osób. W umowach pożyczek gotówkowych nie określano żadnych formalnych barier ich zawarcia. Dlatego też zostało uznane, iż adresatami oferty byli wszyscy potencjalni konsumenci chcący zaciągnąć kredyt konsumencki. Istotne w tym przypadku jest to, że Przedsiębiorca zawierał umowy w oparciu o przygotowane wcześniej wzory umów, a więc działanie nie było skierowane do zindywidualizowanych konsumentów, lecz do każdego potencjalnego konsumenta. W związku z powyższym zostało stwierdzone, iż zarzucana w decyzji praktyka naruszała nie tylko interesy ekonomiczne konsumentów, którzy zawarli oceniane umowy, ale też mogła naruszać interesy potencjalnych klientów Spółki. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności stwierdzone zostało, iż rozważane działanie, o którym mowa w punkcie I sentencji niniejszej decyzji godziło w zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działań

Kolejną przesłanką, która musi być spełniona, aby było możliwe stwierdzenie naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność działania przedsiębiorcy rozumiana jako sprzeczność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa /Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwejki, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 - 118/.

W punkcie I sentencji decyzji zarzucono Przedsiębiorcy stosowanie praktyki sprzecznej z ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Przedmiotowa praktyka dotyczyła sposobu określania wysokości pobieranej opłaty przygotowawczej, która nie została określona w korelacji z faktycznymi realizowanymi świadczeniami, co mogło naruszać dobre obyczaje.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki, które muszą zostać spełnione w niniejszej sprawie, aby móc uznać stosowaną praktykę za bezprawną, konieczne jest dokonanie oceny zakwestionowanej praktyki.

W zakresie punktu I sentencji niniejszej decyzji oceniana praktyka dotyczyła stosowania opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiadała wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 uznk, a w konsekwencji naruszało art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, stanowi, iż czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta. Jej rozwinięciem jest przykładowe wskazanie w art. 3 ust. 2 czynów będących czynami nieuczciwej konkurencji. Za działanie bezprawne ustawodawca uznaje nie tylko działanie sprzeczne z prawem, ale także działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami. Definicja czynu nieuczciwej konkurencji jest w tym zakresie zgodna z ogólnym pojęciem czynu zabronionego jako bezprawnego działania lub zaniechania, przy ujęciu bezprawności, jako sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym, obejmującym nakazy i zakazy wynikające zarówno z norm powszechnie obowiązujących - przepisów prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy itp., jak i z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego lub dobre obyczaje. Zatem także działanie lub zaniechanie formalnie zgodne z prawem, ale naruszające zasady współżycia społecznego, może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta.

Zastrzeżenia Prezesa Urzędu wzbudził sposób określenia wysokości opłaty przygotowawczej. Ocena przedmiotowej praktyki jest dokonywana w oparciu o aktualnie obowiązującą ustawę z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.). Opłata przygotowawcza – jak sama nazwa wskazuje – pobierana jest w celu zrekompensowania kosztów czynności związanych z przygotowaniem do zawarcia umowy. Co do zasady, koszty takich przygotowań są takie same, bowiem czynności wykonywane przez pożyczkodawcę w związku z zawarciem umowy przebiegają według ustandaryzowanego schematu. W odniesieniu do powyższego należało stwierdzić, że ponoszenie przez pożyczkodawcę wysokich kosztów związanych z przyjętym przez niego systemem funkcjonowania nie powinno skutkować nadmiernym obciążaniem konsumentów kosztami. Przedsiębiorca wyjaśnił, że (tajemnica przedsiębiorstwa) (dowód: karty nr 350-351).

Analiza przedstawionej kalkulacji opisanej we wcześniejszej części ustalającej niniejszej decyzji wykazała, że (tajemnica przedsiębiorstwa) Jednak w opinii Prezesa Urzędu nie każdy z konsumentów musiał zawrzeć umowę w wyniku oddziaływania powyżej opisanych czynności. Dodatkowo w efekcie tak skonstruowanej kalkulacji można było stwierdzić, że Spółka przerzuciła na konsumentów ryzyko prowadzenia działalności w określonym zakresie. Dlatego też zostało stwierdzone, że obciążanie każdego konsumenta kosztami, które nie musiały być w danym przypadku poniesione oraz kosztami, które nie były związane wyłącznie z przygotowaniem i zawarciem umowy, naruszało dobre obyczaje. W opinii Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca w ramach pobieranej opłaty przygotowawczej nie świadczył żadnych szczególnych usług. Oprócz czynności bezpośrednio związanych z zawarciem umowy, a więc podpisaniem dokumentów, żądał pokrycia kosztów, które miały doprowadzić konsumenta do podjęcia decyzji o zawarciu umowy. Przy tym w niektórych sytuacjach odstępował on od pełnego pokrycia wszystkich założonych kosztów.

Oprócz przedmiotowej kalkulacji Spółka przedstawiła wzór, (tajemnica przedsiębiorstwa) (karty nr 416-417). Analiza przedstawionej kalkulacji kosztów mającej na

celu uzasadnienie wysokości pobieranych opłat przygotowawczych wykazała, że (tajemnica przedsiębiorstwa).

Biorąc pod uwagę powyższe, należało uznać, że sposób ukształtowania mechanizmu wyliczenia pobieranej opłaty przygotowawczej wskazuje na to, że opłata ta oderwana była od wartości kosztów wynikających z świadczeń realizowanych na rzecz konsumentów, co godziło w zasadę ekwiwalentności świadczeń. Zawierając umowę, konsument powinien mieć gwarancję, że opłata ta odpowiada kosztom czynności, za które jest pobierana oraz, że ich wysokość nie jest zbyt wygórowana, a więc nie narusza dobrych obyczajów. Taka gwarancja może również wynikać z określenia w warunkach umowy czynności wykonywanych przez przedsiębiorcę w ramach pobieranej opłaty. Dzięki takiemu zdefiniowaniu w warunkach umowy konsument mógłby zweryfikować działania przedsiębiorcy oraz wartość pobranej opłaty. Zasadę ekwiwalentności świadczeń zaburzał właśnie fakt, że wartości części z opłat przygotowawczych kształtowane były w sposób (tajemnica przedsiębiorstwa), a także nie znajdowały poparcia w wykonywanych czynnościach związanych z zawarciem umów. Stąd też zostało stwierdzone, że wysokość pobieranej opłaty przygotowawczej była uzależniana od kwoty pożyczki, a więc nie odzwierciedlała kosztów faktycznie ponoszonych przez Przedsiębiorcę w związku z przygotowaniem danej umowy.

Wobec powyższego, zdaniem Prezesa Urzędu, opisane działanie Przedsiębiorcy było niezgodne z dobrymi obyczajami oraz zagrażało interesom konsumentów, a więc stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

W trakcie prowadzonego postępowania Przedsiębiorca poinformował, że w wyniku przekształcenia Spółki, realizowane umowy w wyniku sukcesji prawnej z dniem 18 grudnia 2014r. zostały przejęte przez „Profi Credit” Sp. z o.o. Dodatkowo Spółka oświadczyła, że zaprzestała zawierania umów pożyczek z konsumentami.

W trakcie postępowania przedsiębiorca w oparciu o treść art. 28 ust. 1 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, złożył wniosek o wydanie decyzji nakładającej na niego obowiązek wykonania zobowiązania.

Przedsiębiorca w ww. wniosku opisał działania, które zostaną podjęte w celu usunięcia skutków stosowania praktyki. Jednocześnie dotyczą one działań podejmowanych również przez inny podmiot należący do tej samej grupy kapitałowej, co Spółka.

Oceniając złożone zobowiązanie konieczne było uwzględnienie tego, że Spółka wcześniej poinformowała, że z dniem 18 grudnia 2014r. zaprzestała zawierania umów w oparciu o oceniany wzór umowy. Jednocześnie nawet w sytuacji, gdy Spółka zacznie zawierać umowy pożyczek Prezes Urzędu będzie mógł ponownie ocenić sposób działalności przedsiębiorcy w oparciu o obowiązujące wtedy przepisy prawa, warunki finansowe oraz gospodarze.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności faktyczne, a więc że Spółka dopiero po zgromadzeniu materiału dowodowego złożyła zobowiązanie, a także ponieważ już wcześniej zgromadzone zostały dokumenty w oparciu o które było możliwe udowodnienie stosowania zakwestionowanej praktyki, Prezes Urzędu uznał, że brak jest podstaw do wydania decyzji na podstawie art. 28 uokik.

W związku z faktem, że zaistniały łącznie przesłanki wynikające z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, tj. bezprawność działań Przedsiębiorcy oraz naruszanie zbiorowych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uznał ocenianą praktykę za niezgodną z ww. przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 18 grudnia 2014r.

W świetle ww. okoliczności orzeczono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

II. Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie natomiast z art. 264 § 1 k.p.a. jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną. W związku z powyższym postanowiono obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości **49 złotych** (słownie: czterdziestu dziewięciu złotych).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010100078782231000000 w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014r., poz. 101 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II niniejszej decyzji, stosownie do art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Maciej Fragsztajn